



Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - София-град

„Разработване на планове за подкрепа на деца и ученици
със специални образователни потребности“

Водещи: Цветомира Ангелова - психолог в РЦПППО-София-гр.

Марина Арнаутска – ресурсен учител в РЦПППО-София-гр.

Ваня Рачева - психолог в РЦПППО-София-гр.

ЦЕЛ НА ИНФОРМАЦИОННИЯ СЕМИНАР:

- * Разясняване на нормативните документи, свързани с приобщаващото образование;
- * Изясняване ролята на специалистите и взаимодействието им в ЕПЛР за успешно предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- * Предлагането на стратегии за изграждане на подходяща и подкрепяща среда в образователния процес.



ПРОГРАМА НА ИНФОРМАЦИОННИЯ СЕМИНАР

09.30 - 10.30	Нормативни изисквания за осигуряване на допълнителна подкрепа и за дейността на екипите за подкрепа за личностното развитие.
10.30 - 10.50	Почивка
10.45 - 12.30	Организация за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие в детската градина и в училището.
12.30 - 13.30	Почивка
13.30 - 15.00	Практически насоки за изготвяне на план за подкрепа от екипа за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици.
15.00 - 15.15	Почивка
15.15 - 17.00	Казуси от практиката.

ЗАПОЗНАВАНЕ, ПРАВИЛА ЗА РАБОТА И ОЧАКВАНИЯ



ПРИБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

- * Приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик, и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици. Чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето, и на учаването, и към създаване на възможности за развитие и участие във всички аспекти на живота на общността.



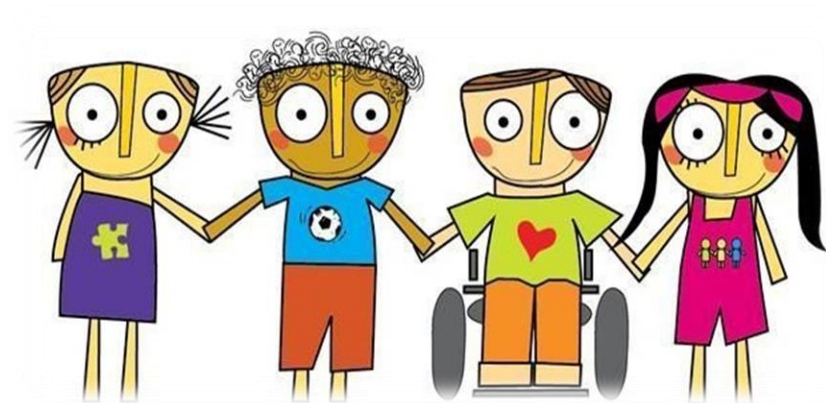
Нормативна обезпеченост

- * Закон за предучилищното и училищно образование.
- * Наредба за приобщаващото образование- в сила от 27.10.2017 г.

ГРУПИ ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

Това са деца:

- * със сензорни (увреден слух, зрение) увреждания;
- * физически увреждания;
- * с множество увреждания;
- * с интелектуални затруднения;
- * със специфични нарушения на способности за учене;
- * с езиково-говорни нарушения;
- * разстройства от аутистичения спектър;
- * емоционални и поведенчески разстройства



Допълнителна подкрепа

- * Допълнителната подкрепа е за децата със специални образователни потребности, децата в риск и децата с изявени дарби. Тя **е краткосрочна** или **дългосрочна**. Предоставя се след определени процедури.
- * Достъпна среда и нейното осигуряване
- * Последователност от дейности при оценка на потребностите на дете, с цел определяне на нуждата от допълнителна подкрепа:
 1. Съгласие/заявление от родител – прилагат се медицински документи, ако са налични;
 2. Формиране на ЕПЛР със заповед на директора;
 3. Попълване на карта за оценка на потребностите /по образец, картите за вербални и невербални деца са различни/;
 4. Запознаване на родителя с резултатите от оценката;
 5. При установена необходимост – заявление от родител за предоставяне на допълнителна подкрепа;
 6. Потвърждаване на оценката от РЕПЛР;
 7. Получаване на заповед от директора на РЦ, в която се изписва вида подкрепа и сроковете за предоставянето ѝ.
 8. Изготвяне на План за подкрепа.

ЕКИП ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕТЕТО ИЛИ УЧЕНИКА

- ЕПЛР се ръководи от координатора и се определя с заповедта на директора. Координатор може да бъде пом.директор, психолог, учител, притежаващ необходимия опит;
- * В състава на екипа задължително се включват психолог и/или педагогически съветник, логопед; родител, като може да участва и ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето или ученика и представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;
- * В работата на екипа задължително участва родителят на детето или ученика.
- * Задължително е провеждането на три редовни заседания, по предварително изготвен график от директора – в началото на учебната година, в края на първия учебен срок и преди приключване на учебната година. Докладите от заседанията на екипа за проследяване на динамиката в развитието до директора с промените в наредбана са в електронен вариант.
- * При необходимост може да се проведе заседание и извън определения график, на което присъстват родителят и поне половината от членовете на екипа;

СПЕЦИАЛИСТИ НЕОБХОДИМИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

- * При деца със сензорни и/или неврологични увреждания и при множество увреждания – ресурсен учител, рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца и ученици с нарушено зрение, логопед, психолог и помощник на учителя;
- * При обучителни трудности – логопед, психолог, ресурсен учител;
- * При прояви от аутистичния спектър – ресурсен учител, логопед, психолог, а при необходимост – сензорен терапевт и помощник на учителя;
- * При емоционални и/или поведенчески затруднения – психолог и/или педагогически съветник, а при необходимост – помощник на учителя и психотерапевт;

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

КРАТКОСРОЧНА – предоставя се за определено време в процеса на предучилищното и училищно образование.

- * За деца или ученици със специални образователни потребности обхваща период от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование.
- * За деца и ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай.
- * За деца или ученици с изявени дарби – за минимум една година.
- * За деца и ученици с хронични заболявания – обхваща периода, необходим за лечението на детето или ученика, като при необходимост срокът се удължава в зависимост от здравословното състояние на детето.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

ДЪЛГОСРОЧНА – обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на детето или ученика в детската градина или училището.

- * Допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности
- * Оценката по ал. 1 се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие, утвърден със заповед на директора на детската градина или училището за конкретно дете или ученик по чл. 187, ал. 2, от ЗПУО
- * Оценката на индивидуалните потребности на дете или ученик е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране – силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация

Форми на обучение при децата на допълнителна подкрепа

* Най-често срещаните форми на обучение са:

Дневна

Комбинирана– прилага се по-медицински причини и съобразно потребностите и поведенческите прояви на детето, или при деца с изявени дарби. Придружена е от индивидуален учебен план.

Индивидуална – прилага се по-медицински причини и съобразно потребностите и поведенческите прояви на детето , или при деца с изявени дарби. Придружена е от индивидуален учебен план.

Самостоятелна – най-често се прилага, като наказателна мярка, по медицински причини или при пътуване в чужбина.

Индивидуален учебен план – кога?

Из ЗПУО:

Чл.95. (1) Въз основа на училищния учебен план се разработва индивидуален учебен план за учениците в индивидуална форма на обучение, **както и при необходимост за:**

1. Учениците със специални образователни потребности, които се обучават в дневна, вечерна, комбинирана, дистанционна форма или в дуална система на обучение.

СРОКОВЕ

- * За насочване на деца и ученици със специални образователни потребности за обучение в специални училища и за ученици със сензорни увреждания се подават документи **до 15 септември** на съответната учебна година или до началото на втория учебен срок;
- * Решение за отлагане от задължително обучение в 1 клас се взема в срок **до 30 юни**;
- * За изготвяне на становище за насочване след 7 кл. родителят подава необходими документи до директора на РЦПППО по настоящ адрес на ученика **от 3 до 21 май**.



Регионален център за подкрепа на
процеса на приобщаващото образование - София-град

Почивка -15 мин.



Мозъчна атака



ФУНКЦИИ НА ЕКИПА ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕТЕТО ИЛИ УЧЕНИКА

- * Определя необходимия инструментариум;
- * Определя правила за работа;
- * Проучва документите и информацията за детето или ученика;
- * Обсъжда и формулира общо решение в протокол от заседание;
- * Информира директора за взетото решение.
- * Определя вида на подкрепа и при нужда предлага промяна във формата на обучение на детето или ученика, въз основа на оценката на индивидуалните му потребности;
- * **До един месец** от извършването на оценката и нейното потвърждаване от РЕ, ЕПЛР изготвя план за подкрепа, а при необходимост индивидуални учебни програми и индивидуални учебни планове ;
- * Проследява напредъка в развитието на детето или ученика.

ФУНКЦИИ НА ЕКИПА ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕТЕТО ИЛИ УЧЕНИКА

- От извършената оценка на потребности се попълва **Карта за оценка на индивидуалните потребности**;
- Допълнителна подкрепа се описва в **План за подкрепа**;
- По всички предмети, по които ученик не постига държавните образователни стандарти за учебното съдържание се изготвя **индивидуална учебна програма**, по тези предмети детето се оценява качествено.

Определяне на инструментариум за оценка

 **Европейски съюз**

ПРОЕКТ BG051PO001-4.1.07
„Включващо обучение“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд
на Европейския съюз

 **ЕСФ**
Европейски социален фонд

 **Владимир Радулов**
Мири Цветкова - Арсова
Неда Балканска



**Методика за оценка
на индивидуалните потребности
на деца и ученици
с множество увреждания**

 **Ръководство за учители, психолози, логопеди,
реабилитатори на слуха и говор, социални педагози**

 **Европейски съюз**

ПРОЕКТ BG051PO001-4.1.07
„Включващо обучение“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд
на Европейския съюз

 **ЕСФ**
Европейски социален фонд

 **Анелия Гърбачева**



**Методика за функционална
оценка и работа с деца
с умствена изостаналост
и аутистичен спектър
на развитие**

 **Ръководство
за учители, психолози,
логопеди, реабилитатори на
слуха и говор, социални педагози,
асистент-учители**

 **Европейски съюз**

Оперативна програма
„Развитие на човешките ресурси“

Проект BG051PO001-4.1.07
„Включващо обучение“

 **ЕСФ**
Европейски социален фонд

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

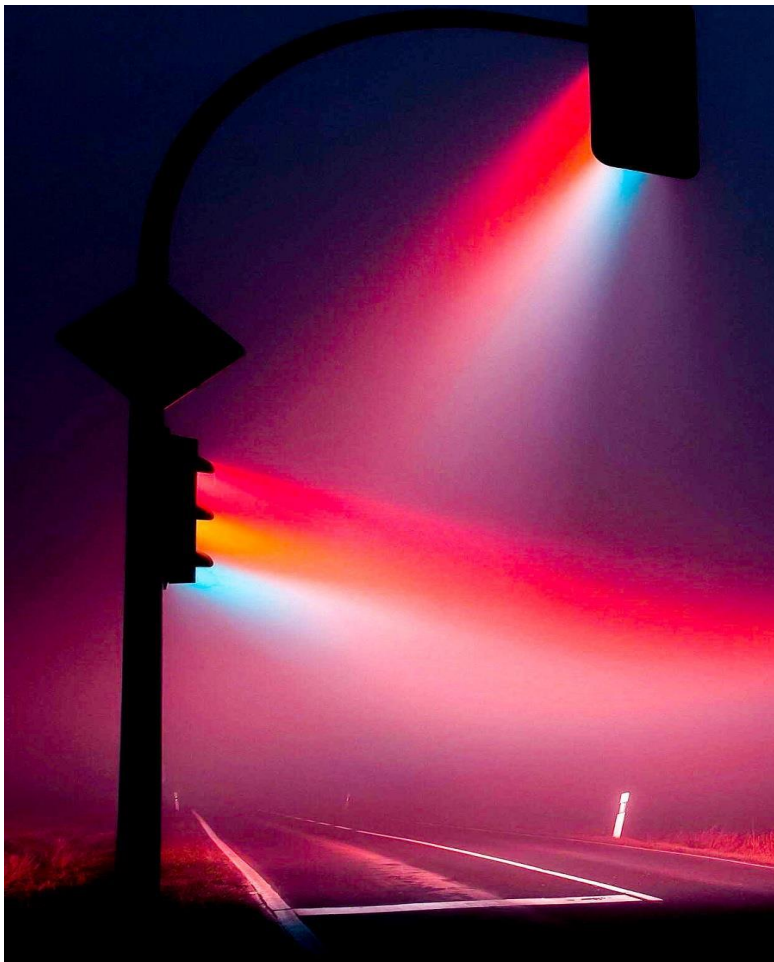
Ваня Матанова • Екатерина Тодорова
ИНСТИТУТ ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ И РАЗВИТИЕ

РЪКОВОДСТВО
за прилагане на методика за оценка
на образователните потребности
на децата и учениците



Проект
„Включващо обучение“
2013

Координатор

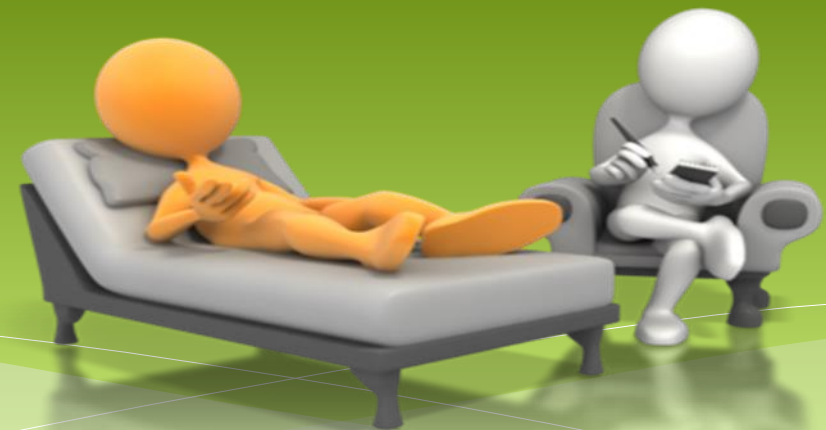


- Координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
- Координира дейностите с педагогическите специалисти за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
- Координира дейностите с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

Ръководител на ЕПЛР

- * Екипът се ръководи от определен със заповед на директора специалист от екипа.
- * Информира родителя и следи за изпълнението на утвърдения график за заседания на екипа – минимум три за уч.г.
- * Ръководителят на екипа отправя покана за участие на родителя преди провеждането на заседание с писмо, по имейл или в телефонен разговор.

Роля на психолога



- * **Допълнителна подкрепа** – психологът е член на ЕПЛР;
- * Включва се в оценката на образователните потребности;
- * В изготвянето на План за подкрепа;
- * Изпълнява дейности предвидени в него;
- * Два пъти в годината проследява динамиката на развитие на децата чрез доклади до директора;
- * Има консултативна дейност;
- * Води задължителна документация – дневник.
- * Има седмичен норматив от 30 часа/астрономични.

Роля на логопеда

- * **Допълнителна подкрепа** – логопедът е член на ЕПЛР.
- * Включва се в оценката на образователните потребности.
- * Изготвянето на План за подкрепа и изпълнява дейности предвидени в него.
- * Два пъти в годината проследява динамиката на развитие на децата чрез доклади до директора.
- * Води задължителна документация – дневник.
- * Има седмичен норматив от 21 часа.



Ресурсен учител

- * Има роля само в допълнителната подкрепа;
- * Той е част от ЕПЛР;
- * Включва се в оценката на образователните потребности;
- * В изготвянето на План за подкрепа;
- * Изпълнява дейности предвидени в него;
- * Два пъти в годината проследява динамиката на развитие на децата чрез доклади до директора;
- * Води задължителна документация – дневник.
- * Осъществява консултативна дейност;
- * Поддържа връзка с родителите;
- * Има седмичен норматив от 25 часа / астрономични.





Образци на заявления

- * **Образец №1** – Заявление за одобрение на оценка на ЕПЛР (подава се от директора на ДГ/Училище)
- * **Образец №2** – Заявление за осигуряване на липсващ член от екипа (подава се от директора на ДГ/Училище)
- * **Образец №3** – Заявление за осигуряване на ЕПЛР
- * **Образец №4** – Заявление при несъгласие на родител с оценката на ЕПЛР (подава се от родител)
- * **Образец №5** – Заявление за насочване на детето/ученика за обучение в специално училище (подава се от родител)
- * **Образец №5 „а“** – Заявление за насочване на детето/ученика в Център за специална образователна подкрепа ЦСОП (подава се от родител)
- * **Образец №6** – Заявление за отлагане от 1 клас (подава се от родител)
- * **Образец №7** – Заявление за насочване на ученик след 7 клас за продължаване на обучението в профил/специалност от професия (подава се от родител)

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА СЕ ПРЕДОСТАВЯ ВЪЗ ОСНОВА НА:

- * Заявление от родител
- * Оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от ЕПЛР.
- * Потвърждаване от РЕПЛР .
- * Издаване на заповед от директора на РЦПППО за одобрение на допълнителна подкрепа, в нея се фиксира срок на подкрепата.

Задължителна документация за всяко дете на допълнителна подкрепа

1. Заявление от родител
 - за оценка на потребностите
 - за допълнителната подкрепа – важи за учебната година
2. Карта за оценка на потребностите
3. Заповед за одобрение
4. План за подкрепа
5. Доклади за развитието – среда и край на уч.г.

При необходимост:

Индивидуална учебна програма;

Индивидуален учебен план.

- Дневник – психолог, логопед, ресурсен учител.
- Вписват се само деца, на които е издадена заповед от директора на РЦПППО.

ФУНКЦИИ НА РЕГИОНАЛЕН ЕКИП ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

- * Запознава се с документите и обсъжда с ЕПЛР оценка на индивидуалните потребности на детето / ученика
- * При необходимост извършва наблюдение на детето или ученика в естествената му среда и провежда събеседване с родителя;
- * Отправя препоръки към ЕПЛР във връзка с допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.
- * Потвърждава оценката на ЕПЛР
- * При необходимост РЕПЛР извършва повторна оценка на индивидуалните потребности на детето/ученика
- * Насочва деца и ученици към специални училища, ЦСОП
- * Отлага от задължително обучение в първи клас
- * Издава становище за промяна на форма на обучение
- * Оказва методическа подкрепа
- * Провежда обучения и семинари

Почивка – 1 час



Поглед през очите на дете с аутизъм



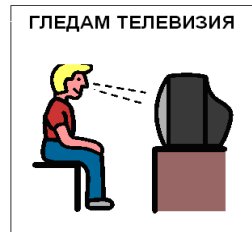
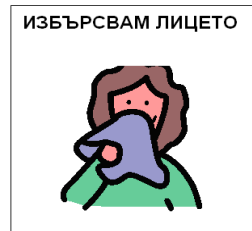
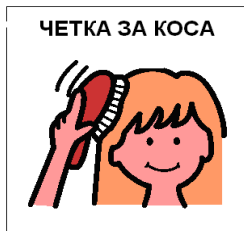
ПЛАН ЗА ПОДКРЕПА-съдържание

- * Планът за подкрепа е отворен документ, в него се внасят промени.
- * Родителите трябва да са информиран за съдържанието и промените на плана, те могат да участва в изготвянето на плана, като част от ЕПЛР.
- * Родителите имат право на копие от документите за обучението на детето.
- * Родителите са длъжни да съдействат за изпълнение на плана за подкрепа.
- * Родителите са длъжни да предоставят медицинска документация, ако такава е налична.

ПЛАН ЗА ПОДКРЕПА-съдържание

- * Обща информация за детето и родителите;
- * Срок на предоставяната подкрепа по заповед за одобрение;
- * Вид на допълнителната подкрепа;
- * Форма на обучение;
- * Умения, силни страни, предпочитания, способности, мотивация / положителен аспект, описателно;
- * Социални умения;
- * Особенности на възприемането на уч.материал;
- * Разработен индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми;
- * Образователни цели – кратки, ясни, реално достижими;
- * Как се осъществява екипната работа, роли и отговорности на специалистите;
- * Роля на родителите;
- * Необходими ресурси – промяна във физическата среда, технически средства;
- * Необходими взаимодействия за осигуряване ефективността на допълнителната подкрепа;
- * Начин на оценяване;
- * Честота на осъществяваните дейности – колко часа седмично за всеки специалист и с каква продължителност.
- * Актуализации.

Оформяне на план за подкрепа при дете с аутизъм



Стратегии за работа:

- * Връзка със специалистите
- * Картинен график на предстоящите дневни дейности (чрез визуална подкрепа – снимки, картинни изображения и др.)
- * Ясен и недвусмислен език (чрез конкретни и кратки инструкции)
- * Постоянство в средата
- * Интереси и любими дейности на детето
- * Кои са нещата, които го плашат и дразнят?!
- * Сетивна диета
- * Въвеждане на нови и непознати неща
- * Правила за безопасност
- * Изолиран кът
- * При изпитвания (устни и/ или писмени)
- * Когато детето/ученика се движи, пее, говори, плаче или вика.....



Оформяне на план за подкрепа при дете с интелектуални затруднение



- * При тази група деца, вероятно ще Ви се наложи, освен план за подкрепа да изготвите и индивидуална образователна програма, а в зависимост от тежестта на затрудненията и индивидуален учебен план.

Оформяне на план за подкрепа при дете с двигателни затруднения, зрителни затруднения или дете с увреден слух



СПЕЦИАЛНИ ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА ЗА ОБУЧЕНИЕ И НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ



- * При тези групи деца от огромно значение е адаптирането и осигуряването на достъпна среда.
- * Прилагат се специфични подходи и терапии, които изискват сътрудничеството със специалисти и привличането им в ЕПЛР.
- * Разликите с общия учебен план се отразяват в индивидуален учебен план и индивидуална програма по съответните предмети.



Често допускани грешки при работата с деца

- * Помощ за неща които децата могат да правят сами.
- * Изземване на функции – да извършваме дейност вместо детето, без да сме му дали възможност да се научи.
- * Да гледаме на детето единствено със съчувствие, без да оценяваме потенциалните му възможности.

Оформяне на план за подкрепа при дете с ХАДВ

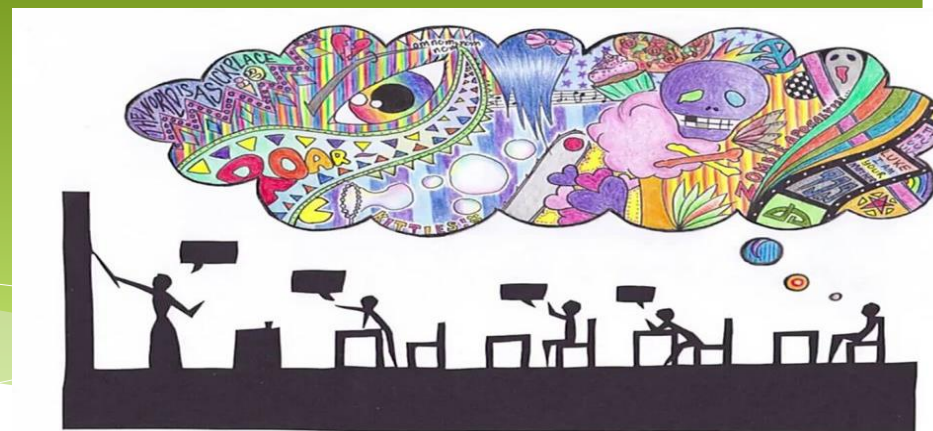


Съвети за работа при ХАДВ:

- * Направете график на дейностите.
- * Въведете твърди правила за поведение .
- * Уверете се, че детето разбира дадените му инструкции.
- * Бъдете позитивни, използвайте поощрения.
- * Бъдете постоянни.
- * Следете за поведението на детето.
- * Изградете рутина при подготовка на домашните работи и училищната подготовка.
- * Имайте реалистични очаквания за детето си
- * Предвиждайте проблемите.
- * Игри за развиване на компонентите на внимание.



РАБОТА ПО КОНКРЕТЕН СЛУЧАЙ – ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА



- * Работата с дете и ученик по конкретен случай е метод, който цели гарантиране на индивидуален подход при предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.
- * Работата по конкретен случай се основава на оценката на индивидуалните потребности и е насочена към децата и учениците в риск, а в някои случаи и към децата и учениците със специални образователни потребности, и децата, и учениците с изявени дарби. Работата по конкретен случай се осъществява от екипа за подкрепа за личностно развитие при съгласуване на действията му с водещия на случая в отдела за закрила на детето.

РАБОТА ПО КОНКРЕТЕН СЛУЧАЙ – ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

Работата по конкретен случай включва:

- * 1. формулиране на случая;
- * 2. оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;
- * 3. определяне на цели и действия, насочени към детето или ученика;
- * 4. изготвяне на план за подкрепа;
- * 5. взаимодействие и работа с подкрепящата среда;
- * 6. оценка на резултатите.

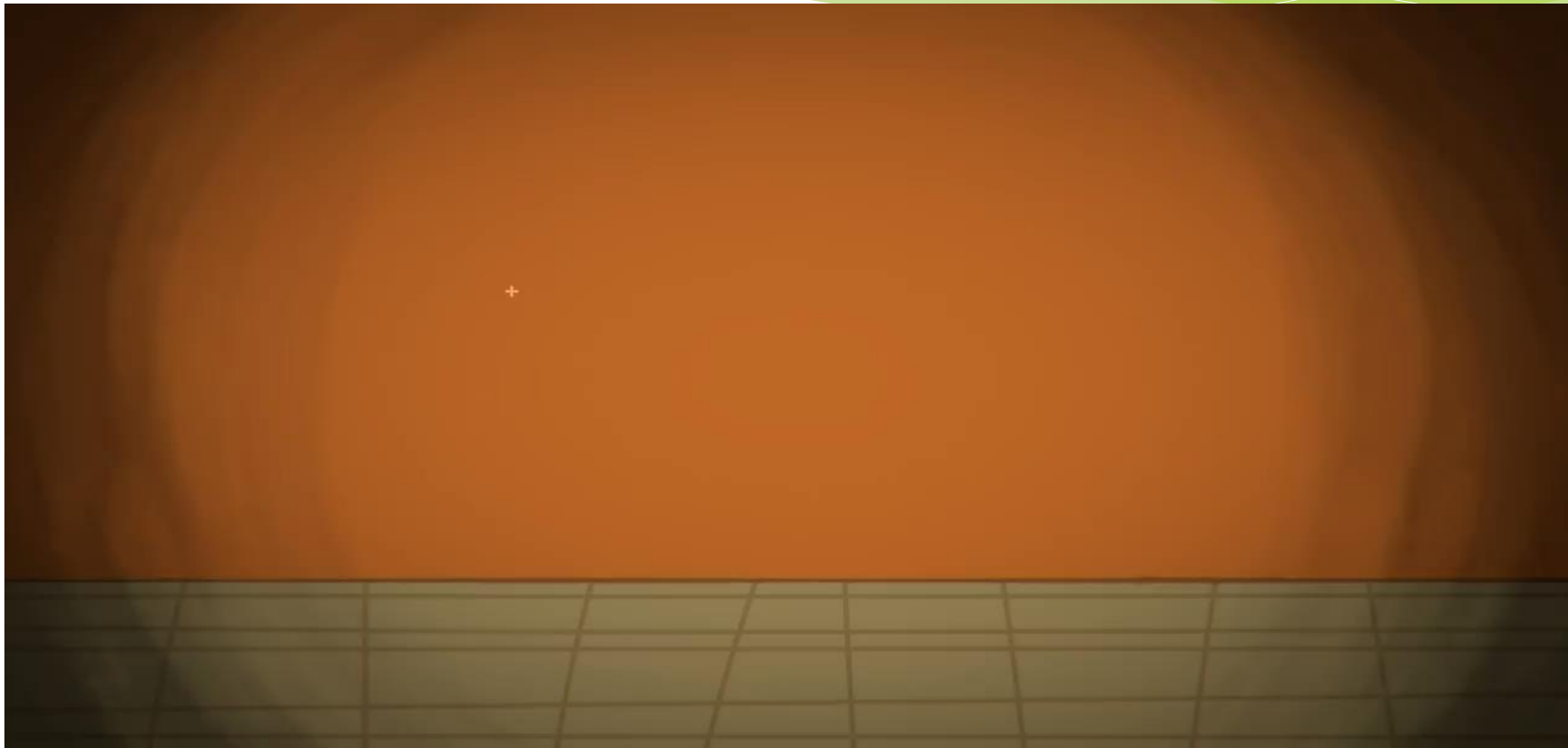


Регионален център за подкрепа на
процеса на приобщаващото образование - София-град

Почивка -15 мин.



Случват се удивителни неща



Работа по казус



Искрено ваш - ученик





Регионален център за подкрепа на
процеса на приобщаващото образование - София-град

София, ж.к. Слатина
ул. Владово 1
02/ 878 02 34,
сайт: www.rcsf.bg
rcsf@abv.bg

- * Срокът за изпращане на информация за попълване на регистъра в РЦПППО – София- град е 31.01.2019! Необходимо е да информирате за:
- * броя деца на допълнителна подкрепа;
- * наличието на специалисти в ЕПЛР;
- * Наличието на помощници на учителя.
- * При всяка промяна на ситуацията се изисква актуализация. /чл.145 от наредбата/



* Разработени планове изпращайте на:

obuchenie_plan@abv.bg